आदिवासी रणरागिणी

■ डॉ. भारती दिगांबर रत्नपारखी–चिमुरकर

सारांश :

आधुनिक भारताचा विचार करता आजमितीला भारताला स्वातंष्य मिळून 72 वर्षे झालीत. आधुनिकीकरणाच्या काळात भारताने जागतिकीकरणाचा मार्ग स्वीकारला. या मार्गात प्रामुख्याने औद्योगिकीकरणांनी नटलेला शहरी भाग आणि भारतीय अर्थव्यवस्थेचा मूलभूत कणा म्हणून गौरविण्यात येणारा ग्रामीण भाग अशा दोन बाजूचाच भारतीय विकासाच्या दृष्टिने विचार केला जातो. पण या दोन बाजू व्यतिरिक्त अनेक विकास योजनापासून दुर्लक्षित राहणारा, दऱ्याखोऱ्यांचा आश्रय घेऊन निसर्गाच्या सहवासात आपली संस्द्रतीमूल्ये जपत विकासासाठी धडपड करणारा समाजसमूह असलेल्या आदिवासी समाजाकडे फारसे कोणाचे लक्ष नाही. आपला समाज, आपली संस.ती, आपल्या रूढी व परंपरा, आपला इतिहास, आपल्या समस्या, आपली जीवनमूल्ये ह्या सर्वामुळे आपल्या जीवनात येणारे रूप आपल्या कादंबरीविश्वाद्वारे प्रकट केले जाते. भारताला स्वातंष्य मिळाल्यानंतर आदिवासी साहित्य 1970 च्यानंतर वेगाने पुढे आले. अपेक्षित, शोषित, पिडित, अनेक समस्याग्रस्त असलेला आदिवासी समाज या समाजाच्या जीवनजाणीवा कादंबरीच्या रूपाने सर्व जगासमोर आलेले आहे. कादंबरी हा लोकप्रिय वाड्.मय प्रकार आहे. मराठी कादंबरीला 150 वर्षाची परंपरा आहे. या कालखंडामध्ये मराठी कादंबरीने अनेक रूपे घेतलेली दिसतात. स्वातंष्योत्तर काळातील कादंबरी ही वास्तवाभिमूख झालेली आपल्याला दिसते.

आदिवासी समाज हा इथला मुळनिवासी समाज आहे. या समाजातील एका स्त्रीचा संघर्ष 'प्रतिकार' या कादंबरीद्वारे ॲड. दादा देशकर यांनी वास्तव चित्रण घडविले आहे. 1994 मध्ये देशकरांनी ही कादंबरी लिहिलेली आहे. 'प्रतिकार' या कादंबरीमध्ये गंगाबाई किनाके ही स्त्री अनेक प्रकारच्या समस्याशी निर्भिडपणे सामना करणारी, अन्यायाविरूध्द न्यायीक संर्घषा करीता लढणारी आदीवासी स्त्री, अतिशय धैर्यवान स्त्री, गावातला मर्द माणूस, म्हणून तिची ओळख स्वत:च्या मुलीचे शीलाचे संरक्षण करण्याकरिता स्वत:च्या प्राणाची बाजी लावणारी माता!

बीजसंज्ञा :– दोन धृव, प्रतिकार, न्याय, संघर्ष, आदिवासी, न्यायालय, वकील, आरोपी

मराठी विभाग डॉ. आंबेडकर महाविद्यालय चंद्रपूर

eSign Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chjandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

मानवाधिकारांतर्गत लिंगभाव : एक विचार

■ डॉ. मृदुला निळकंठ रायपुरे

प्रस्तावना

जागतिक स्तरावर स्त्रियांच्या मानवाधिकारांचे सर्रास उल्लंघन होताना दिसते. केवळ लैंगिक शोषणाचा विचार केला तर दर 9 मिनिटाला जगात एक महिला बलात्काराची शिकार होते. तिचे मानसिक शोषण तर कुणाच्या शिरणतीतही नसते. स्त्रियांवर होणाऱ्या गुन्ह्यांची अनेक कारणांनी साधी नोंदही होत नाही. भारतात अगदी प्राचीन काळापासून धर्माचा आधार घेऊन स्त्रियांच्या मानवाधिकारांचे उल्लंघन होत आहे. संस्कार, विवाह, कुटुंब या सर्वांच्या गोंडस नावाखाली स्त्रीचे होणारे शोषण भारतात कमालीचे आहे. गंमत तर अशी आहे की बहुतांश स्त्रियांना याची साधी जाणीव सुद्धा नसते. स्त्रियांच्या आत्मभानाला जागृत करून स्वत:प्रती प्रिती आणि विश्वास निर्माण केल्यास परिस्थितीत अनुकूल बदल घडू शकतो. हे कार्य दर्जेदार शिक्षणाने आणि भारतीय महापुरुषांचे विचार आत्मसात केल्याने होऊ शकते.

मानव अधिकार संरक्षण अधिनियम, 1993 च्या कलम 2 अन्वये मानव अधिकाराचा अर्थ होतो, 'संविधानाच्या अंतर्गत मानवी जीवन, स्वतंत्रता, समानता तसेच व्यक्तीच्या अस्मितेशी संबंधित अधिकार हे मानवाधिकार होत'. भारतीय संविधान लागू होऊन 71 वर्षाचा कालावधी लोटला असला तरी भारतातल्या लोकांना मानवाधिकारांची पूरती ओळख झाली नाही. मानवाधिकार आयोगाची स्थापना आंतरराष्ट्रीय स्तरावर 1948 ला झाली. ज्या विशिष्ट लोकांकडून मानवाधिकारांचे उल्लंघन होते किंवा ते स्वत:च्या स्वार्थापोटी जाणूनबुजून उल्लंघन करतात, त्यांनी कधीच मानवी हक्कांचा प्रचार-प्रसार होऊ दिला नाही. त्यामुळे भारतासारख्या देशात अजूनही बहुतेक लोकांना मानवाधिकाराविषयी पूरेशी माहिती नाही. स्त्रियांच्या मानवाधिकारांचे उल्लंघन तर पावलोपावली होताना दिसते. याची बहुतेक स्त्रियांना जाणीवही नसते. फक्त पुरुषच मानवाधिकारांचे उल्लंघन करीत नाहीत तर स्त्रियासुद्धा स्त्रियांच्या मानवाधिकारांचे उल्लंघन करतात. बहुधा हे कुटुंबात घडते. हे सर्व भारतीय संविधानाच्या ज्ञानाअभावी होत आहे. भारताची संपूर्ण राज्यघटनाच मानवाधिकारांवर आधारित आहे. गरीब, अशिक्षित स्त्रिया यांनाही आपल्या हक्कांविषयी आता हळूहळू जागृती निर्माण होत आहे. याचे परिणाम आपल्याला दिसत आहेत. एकेकाळी घरातून बाहेर न पडणारी स्त्री आज मुक्तपणे समाजाच्या अनेक क्षेत्रांत यशस्वी होऊन वावरत आहे. यासोबतच तिला शोषणाचा तेवढाच सामनाही करावा लागत आहे.

eSign Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chjandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

सहाय्यक प्राध्यापक, डॉ. आंबेडकर महाविद्यालय, चंद्रपूर. 442401

भारतीय महिलांच्या सक्षमीकरणात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे योगदान

■ डॉ. मृदुला नि. रायपुरे

प्रस्तावना

प्राचीन भारतातील स्त्रियांच्या वाट्याला गुलामीचे जीवन आले होते. या गुलामीतून स्त्रियांना भारतीय घटनेचे शिल्पकार भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी संविधानाच्या माध्यमातून मुक्त केले. त्यांना स्वातंत्र्याची दारे खुली करून दिली. त्यांच्या या कार्याला गती देत अनेक स्त्रियांनी विकासप्रक्रियेत मैलाचा दगड गाठलेला आहे. ज्या स्त्रीला धर्माने शूद्र समजून मानवी हक्क नाकारले तिला डॉ. आंबेडकरांनी देशाच्या सर्वोच्च स्थानी विराजमान केले. म्हणूनच ते खऱ्या अर्थाने भारतातील स्त्रियांचे उध्दारक ठरतात. भारतीय स्त्रियांच्या सक्षमीकरणात त्यांचा मोलाचा वाटा आहे.

चंद्रासमान परप्रकाशी नाहीस हे तू जाणलेस,
तेव्हाच तर तू सूर्य झालास.
सांदीकोपऱ्यातले काळोखे कण न् कण
तू उजळवून टाकलेस.
तुझ्या जगण्याने लाखोंच्या जगण्याला जन्म दिला.
सडक्या डबक्यातून काढून
धम्माच्या स्वच्छ प्रवाहात न्हाऊ घातलेस.
तू जाता जाता आमच्या तनमनात विरघळून गेलास.
आता तू विचार बनून डोक्यात थैमान घालतोस
रंध्रारंध्रात रक्त होऊन सळसळतोस.
कधी कधी लिहावेसे वाटले की
शाई बनून कागदावर उतरतोस
सारस्वताला लाज वाटावी अशी कविता बनून जातोस.
रखरखत्या कडाक्याचा तू मोठा हिम आहेस
माझ्या सारख्या पांथस्थाचा तू सोबतीला भिम आहेस.

युगानुयुगे अशा लाखोंच्या लाचार पांथस्थांचा सोबती बनून, त्यांना आपल्या अधिकारांची जाणीव करून देऊन ज्यांनी माणसांत आणले ते म्हणजे या आधुनिक भारताला

डॉ. आंबेडकर महाविद्यालय, चंद्रपूर

eSign Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chjandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

Volume: II, 15 March 2022, ISBN: 978-81-953847-8-5

महाराष्ट्रातील चंद्रपूर जिल्ह्यातील बदलत्या हवामानाविषयी शेतकऱ्यांच्या आकलनाचा अभ्यास

गिरीश टी. पंचभाई

सहाय्यक प्राध्यापक डॉ. आंबेडकर कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, चंद्रपूर

*Corresponding Author: गिरीश टी. पंचभाई

Email Id girishpanchabhai@gmail.com

सारांश

हवामान बदलाचे परिणाम आज जगात सर्वत्र दिसत आहेत, परंतु भारतासारखे देश अधिक असुरक्षित आहेत, कारण या देशाची बहुतांश लोकसंख्या ही शेतीवर अवलंबून आहे. हवामानातील बदलामुळे शेतीवर लक्षणीय आर्थिक परिणाम होतो, ज्यात शेतीची उत्पादकता, पीक पद्धती, नफा, किंमत, पुरवठा आणि व्यापारात बदल होतो. हवामान बदलाचे परिणाम प्रदेशानुसार बदलत असतात त्यामुळे त्याची धारणा देखील बदलते. हवामान बदलाबाबत शेतकऱ्यांची धारणा हा एक महत्त्वाचा घटक असून शेतकऱ्यांना हवामानातील बदल हा वेगवेगळ्या प्रमाणात जाणवतो. प्रस्तुत शोध प्रबंधाचा अभ्यास हा महाराष्ट्र राज्यातील चंद्रपूर जिल्ह्यातील हवामान बदलाच्या आकलनावर केंद्रित आहे. संरचित मुलाखतीच्या वेळापत्रकाद्वारे जिल्ह्यातील 45 शेतकऱ्यांकडून प्राथमिक स्तरावर माहिती गोळा करण्यात आली. दहा वेगवेगळ्या मुद्याच्या आधारावर प्रतिसाद विचारून शेतकऱ्यांचे अभिप्राय नोंदवली गेली आहे. अभ्यासाच्या निष्कर्षावरून असे दिसून आले आहे की, बहुतेक शेतकऱ्यांच्या म्हणजे 70 टक्के पेक्षा जास्त पीक उत्पादनात घट, पावसाच्या चक्रात बदल, कीड आणि रोगांचा प्रादुर्भाव, तापमानात वाढ आणि पाण्याच्या पातळीत घट झालेली दिसून येते. विशेष म्हणजे, 30 टक्के पेक्षा कमी शेतकऱ्यांनी जमिनीची सुपीकता कमी झाल्याचे आणि पीक पद्धतीत बदल झाल्याचे दिसून आले.

शब्दकुंजी : हवामान बदल, पीक उत्पादन, पावसाचे चक्र, शेतकऱ्यांची धारणा

प्रस्तावना

21 व्या शतकाच्या सुरूवातीपासूनच हवामान बदल हा एक गूढ शब्द बनला आहे. युरोपमध्ये अतिवृष्टी, कॅनडामध्ये प्रचंड उष्णतेची लाट, अर्जेंटिना आणि ब्राझीलमधील दुष्काळ हे मागील दोन वर्षातील हवामान बदलाचे काही ठळक पैलू आहेत. हवामान बदल ही कदाचित आज जगासमोरील सर्वात जटिल आणि आव्हानात्मक पर्यावरणीय समस्या आहे आणि शेतीसाठी एक मोठा धोका म्हणून ओळखला जात आहे. हे जगभरातील उपजीविका आणि अन्न सुरक्षा धोक्यात आणत आहे, परंतु विकसनशील देशांमध्ये मात्र याचा प्रभाव अधिक दिसून येतो. विविध हवामान बदल मॉडेल्सने भारतात 2100 पर्यंत सरासरी तापमानात 1.7 ते 4.9 अंश से. पर्यंत वाढ होण्याची शक्यता वर्तवली आहे. बदलत्या हवामानाचा परिणाम म्हणून, पावसाचे प्रमाणही वाढण्याचा अंदाज आहे परंतु पावसाच्या वितरणात बदल अपेक्षित आहेत. तथापी, भारतात गेल्या शतकात वार्षिक पावसात लक्षणीय बदल झालेला दिसून येतो. पूर, दुष्काळ इ. यांसारख्या गंभीर घटनांच्या वारंवारतेत होणारी वाढ [illegible] हवामानाचे आणखी एक उदाहरण [illegible] हवामान बदलासाठी अधिक असुरक्षित असलेल्या देशांपैकी

eSign Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

B-05

IJRBAT, Issue (X) Vol (II) May 2022: 208-212

A Double-Blind Peer Reviewed & Refereed Journal

OPEN ACCESS

e-ISSN 2347 – 517X

Original Article

INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCHES IN BIOSCIENCES, AGRICULTURE AND TECHNOLOGY

© VMS RESEARCH FOUNDATION www.ijrbat.in

ETHANOBOTANICAL STUDIES OF WILD VEGETABLE USED BY GOND TRIBE OF LAKHANI TALUKA, BHANDARA DISTRICT, MAHARASTRA STATE, INDIA.

Suprabha Chute*, Vimal Dakhane

[1]Department of Botany,

Dr. Ambedkar College, Chandrapur

Email: shivpchute298@gmail.com

Communicated :15.03.2022 Revision : 17.03.2022 Accepted :02.03.2022 Published: 02.05.2022

ABSTRACT: The ethnobotanical studies on wild vegetables were conducted during 2020-2021among the Gond, Madia tribes and vaidya of Lakhani taluka, Bhandara district Maharashtra state, India. Most of the tribal communities live in the villages. They utilize wild edible plants for cooking as vegetables. In India, most of the rural tribal population depends on wild edible vegetables to get their additional nutrient requirements. The experiment was done through survey, interview and field work along with knowledgeable person. 46 wild vegetables species belonging to 25 families were identified among 23 herbs, 7 shrubs, 6 climbers, 10 trees with relevant information and documented alphabetically with their botanical name followed by family name, local name, parts used and medicinal uses.

Key words: - Ethnobotany, Wild Vegetables, Gond, Madia Tribe, Lakhani Taluka.

INTRODUCTION :

Currently for the last few years the situation we are looking at is how rapidly the atmosphere is changing and how it is affecting the animalas as well as the plants.The situation is getting worse day by day with rapidly growing deadly diseases, health issue, environmental crises, out of reach. Modern societies have become increasingly aware of the importance of diet as part of a healthy lifestyle. Thus, many consumers look for additional health benefits to be obtained from specific foods, which are known as functional foods (1,8) . The demand for vegetables in the market has increased significantly in recent times. As a result, farmers are using unlimited amount of chemical fertilizers and chemicals to increase vegetable production. This has led to an increase in vegetable production, the quantity of vegetables. But their natural taste, immunity is declining (9). Wild edible plant provide food quantity as well as make a significant contribution to the population nutrition throught the year (2,7). Surveyed in the village of near forest area, so important information was gathered, which we can pass on to the next generation.Older historical studies which could help us to assess the extent of Traditional Knowledge loss (4).

MATERAI AND METHOD :

STUDY AREA :

Maregaon , Khurshipar, Khedepar, Mendha, lakhani , Gondsawari, belongs to Lakhani Block ,division of Bhandara district in the state of Maharashtra, India.The wild life sanctuary Nagzira and National forest that is Navegaon Bandh is forty kilometers and fifty Km respectively from Lakhani. The dense forest includes picnic spots like Ravanwadi and several fish ponds.

PEOPLE :

Total Population of the Lakani taluka is **128,545** as per census during 2011 by Indian Government. In Khurshipar, Khedepar and Gondsawri village, most of the village population is from Schedule Tribe, The eastern part of taluka is covered by Forest. Most

Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chjandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

B-06

I J R B A T, Issue (X) Vol (II) May 2022: 251-256

A Double-Blind Peer Reviewed & Refereed Journal

OPEN ACCESS

e-ISSN 2347 – 517X

Original Article

INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCHES IN BIOSCIENCES, AGRICULTURE AND TECHNOLOGY

© VMS RESEARCH FOUNDATION www.ijrbat.in

FURANONE COMPOUNDS: POTENTIAL QUORUM QUENCHERS FOR INHIBITING PATHOGENIC INFECTIONS

Ruchi Wasnik* and Vimal Dakhane

Department of Botany,

Dr. Ambedkar College of arts, commerce and science, Chandrapur

Email: ruchiwasnik13@gmailcom

Communicated :18.03.2022 Revision : 23.03.2022 Accepted :07.04.2022 Published: 02.05.2022

ABSTRACT: Pathogenicity of the gram negative bacteria depends on the amount of autoinducer n-acyl homoserine lactone (AHL). Reduction in AHL could interfere with virulence to lower the infection. The halogenated furanone, 4-bromo-5-(bromomethylene)-3-(1'-hydroxybutyl)-2(5H)-furanone obtained from red macro alga *Delsia pluchra* showed structural similarity to that of AHL and thereby competitively inhibited AHL binding to its receptors. To identify compounds that are structurally similar to halogenated furanones literature survey has been performed on some plants and fungal species having known antibacterial activity. GC-MS and related analysis data reveled the potential species having furanone compounds in their extracts. The study done here uses online available cheminformatics tools (ChemMine) to identify furanone compounds structurally similar to 4-bromo-5-(bromomethylene)-3-(1'-hydroxybutyl)-2(5H)- furanone. This study suggests, a novel compound 2,5-dimethyl-4-hydroxy-3(2H)-furanone obtained from Ananas comosus as a potential candidate for reducing AHL levels. Both the compounds are found to be structurally similar and thus 2,5-dimethyl-4-hydroxy-3(2H)-furanone could be a potential quorum quencher which can ultimately inhibit bacterial virulence.

Key words: - quorum sensing, quorum quenching, AHL, GC-MS, ChemMine.

INTRODUCTION :

Cell to cell communication in bacteria requires generation of certain diffusible molecules namely autoinducers. These autoinducers help the bacterial cells to communicate with one another to identify cell density and modify its behavior (Parsek and Greenberg 2000). This process of cell to cell communication is known as Quorum Sensing. The autoinducer systems differ in gram negative and gram positive bacteria. And their role in bioluminescence, virulence, biofilm formation, sporulation etc. has been extensively studied. Since QS is responsible for virulence in the clinically relevant bacteria, inhibition of QS appears to be a promising strategy to control these pathogenic bacteria. With indiscriminate use of antibiotics, there has been an alarming increase in the number of antibiotic resistant pathogens. Antibiotics are no longer the magic bullets they were once thought to be and therefore there is a need for development of new antibiotics and/or other novel strategies to combat the infections caused by multidrug resistant organisms. Quorum sensing inhibition or quorum quenching has been pursued as one of such novel strategies. Interestingly, ethnobotanically known plants have been showed antibacterial potential on various bacterial species. However, very limited studies have been done to observe their anti- quorum sensing potential or quorum quenching ability. Two decades ago, in an exciting study it has been found that red macro-alga, *Delisea pulchera* contained halogenated furanones which structurally resembled the autoinducer found in marine bacteria i.e. n-acyl homoserine lactone (AHL). The chemical name of this furanone was for 4-bromo-5-(bromomethylene)-3-(1'-hydroxybutyl)-2(5H)-furanone. The halogenated furanones are similar in structure to AHL, except that furanones have a furan ring instead of homoserine lactone ring. Due to the

eSign Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar Reason: for certification Location: Chjandrapur, India Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

B-07

194

Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies,
Online ISSN 2278-8808, SJIF 2021 = 7.380, www.srjis.com
PEER REVIEWED & REFEREED JOURNAL SPECIAL ISSUE APR-MAY, 2021, VOL- 8/65

EFFECT OF PROLINE ON GROWTH AND DEVELOPMENT OF WHEAT PLANT UNDER THE INFLUENCE OF DIFFERENT LEVELS OF WATER STRESS

Suprabha Chute[1]&Vimal Dakhane[2]

Department of Botany, Dr. Ambedkar College of Arts, Commerce & Science, Chandrapur Gondwana University, Gadchiroli

Email: vimaldakhane@gmail.com,

Corresponding author: Email: shivpchute298@gmail.com

Abstract

Wheat is an important crop and use as a staple food for more than one third population of the world. Drought is the major limitations for the production of crops. Hence there is increase need of drought tolerance in plants. Proline acts an osmoregulation in many plants. In present study carried out to investigate the effect of foliar application of two concentration of proline 100 ppm and 200 ppm on some physiological characteristics of Wheat plants under different levels of drought stress of one day and two-day interval water supply to plants. From this results it was found that the both the treatments showed the slight increase in some physiological characters such as root length, stem length, fresh weight, dry weight and chlorophyll content. The treatment 200 ppm proline concentration was the highest shoot length (21.22cm), root length (6.2 cm), Fresh weight (2147mg), dry weight (1674 mg) as compared to control. Similarly, the total chlorophyll content also found to be highest at 200 ppm (95%) as compared to control (78.6%). From the results it was observed that the proline enables the plant to adapt in stressed condition by maintain some physiological characters.

***Key Words**: Drought stress, Wheat, Proline, Total Chlorophyll Content.*

Scholarly Research Journal's is licensed Based on a work at www.srjis.com

I. INTRODUCTION: *Triticum aestivum* L. (Gahu) belonging to family Poaceae The 'mature' wheat plant is the culmination of all the development and growth processes throughout the life cycle. Throughout their life cycle, plants are subjected to various types of environmental stresses, which include salinity, water deficit, temperature extremes, toxic metal ion concentration and UV radiations. These environmental factors limit the growth and productivity of plants to varying degrees, depending upon severity of stress. Water is one of the important factors affecting plant growth and yield. The water wealth of natural resources are related to the existence of life and preservation has become vitally important (Ehsan, 2011). Agriculture is the sector where the main consumer of this resource in most countries of the world. In the past decade, the country has witnessed accelerated economic growth (Foued

Copyright © 2021, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chjandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

27 IMPACT OF COVID 19 ON AGRICULTURAL SECTOR

Author

Dr. Sanjay D. Beley
Vice Principal,
Dr. Ambedkar College, Chandrapur.
sanjaydbeley1@gmail.com Mobile no. 9518501308

Abstract:

The year 2019 is becoming unforgettable year in the life of Millions of people around the World. One unknown viral spread over the world and disturbed the life of millions of people. One of the most affected sectors in this pandemic is Agriculture sector. The farmers already they are in a difficult situation they went in to deep in the loophole. It may be in the kind of Transportation stop, Market closed, perish ability of the agriculture product, No fix price etc. But as the problem occurred there is opportunity available in the COVIC 19 but it needs support from all sectors of society as well as government.

Key Word: COVID 19, Virus, Trend, Sector

Objective:

- To study the Impact of COVID on Agro based industry
- To study the Problems of Agricultural sector
- To know the different solutions available for agriculture sector

Research Methodology:

In the present research work data is contributed by using Secondary sources. Various books, journals & Internet sources are used to prepare the paper.

1.1 Introduction:

The 2019 is now becoming memorable year for all people not only in India but all around the world. The reason behind this is all people get affected, faced such an situation in their l[illegible] first time commonly. There is no difference of cast, creed or religion, capacity anything etc. The main reason is a Danger viral Virus spread throughout the world and taken [illegible] most entire Earth under his feet. Though all people from all sector fac[illegible] problems but in this paper focusing on Agriculture sector and the alli[illegible] industry. The agriculture industry is the sector of the economy th[illegible] produces livestock, poultry, fish and crops. This is a vital industry that [illegible] important to the food security of every nation and region. It is also [illegible] significant sector of the economy that includes a large number of small businesses. Agriculture is the primary source of livelihood for about 58% of India's population. Gross Value Added (GVA) by agriculture, forestry and fishing was estimated at Rs. 19.48 lakh crore (US$ 276.37 billion) in FY20 (PE). Growth in GVA in agriculture and allied sectors stood at 4% in FY20. The agriculture, forestry and fishing gross value added (GVA) growth is likely to be 3% in the second quarter of FY21.

Agriculture is the base of our Country and maximum population is engaged in the agriculture industry. Even though our Economy is also have a big part of agriculture sector. The main element of agriculture sector is Farmers and apart from the them there is a number of Industries which are Manufacturing, Selling, import or export of agricultural product and services. A virus spread with no solution or curse in hand of any Country stopped working of all Sectors. In Maximum Industries / Sector number of factor are under controllable or Manageable but in Agriculture sector is the one sector which is depend upon number of elements which are not controllable or manageable e.g Nature.

1.2 Agriculture Sector:

"With COVID-19 now spreading in India, massive consequences to health and livelihoods are feared, and the government has imposed a 21-day national lockdown to limit virus transmission. Given the precarious livelihoods of many Indians, agriculture, food security, and safety net policy and program responses are also urgently required. Prof. Mahendra Dev, an experienced academic and policy maker in India, provides additional insights into what actions and reforms are needed, and soon".—John McDermott, ***series co-editor and Director, CGIAR Research Program on Agriculture for Nutrition and Health*** (A4NH).

India is agriculture country and maximum people today also for their livelihood depend upon agriculture and allied business. The agriculture sector of India has occupied almost 43 percent of India's geographical area. Agriculture is still the only largest contributor to India's GDP even after a decline in the same in the agriculture share of India. Following [illegible] the Types of Elements affected under the COVID 19.

eSign
Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chjandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

भारतातील महिला सक्षमीकरणाची आव्हाने आणि संभावना

■ डॉ. बिना मधुकर मून

परिचय

महिला सक्षमीकरणाची व्याख्या महिलांच्या स्वत:च्या मूल्याची भावना, त्यांच्या स्वत:च्या निवडी ठरवण्याची त्यांची क्षमता आणि स्वत:साठी आणि इतरांसाठी सामाजिक बदलांवर प्रभाव टाकण्याचा त्यांचा अधिकार यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी केली जाऊ शकते. सशक्तीकरण ही एक बहुआयामी आणि गतिमान सामाजिक प्रक्रिया आहे. मुली आणि महिलांचे सक्षमीकरण ही आर्थिक प्रगतीची गुरुकिल्ली आहे.राजकीय स्थिरता आणि सामाजिक परिवर्तन महिलांचे सक्षमीकरण कल्याणासाठी योगदान देते आणिसंपूर्ण कुटुंबांची आणि समुदायांची कार्यक्षमता, ज्यामुळे पुढील पिढी मध्ये सुधारणा होते. स्त्री ही पहिली शिक्षिका आहेतिच्या मुलांना म्हणून तिने सुरुवातीपासूनच हे शिकवले पाहिजे की स्त्री आणि पुरुष दोघेही समान आहेत. महिलांचे कल्याण सुनिश्चित करण्यासाठी समाज स्तरावर भेदभाव, आर्थिक गैरसोय आणि महिलांवरील हिंसाचार दूर करण्यासाठी कायदे आणि धोरणांची कठोर अंमलबजावणी अजूनही आवश्यक आहे. महिलांच्या सामाजिक, राजकीय, आर्थिक आणि अध्यात्मिक क्षेत्रात सक्षमीकरणामुळे तिच्या क्षमता विकसित करण्याचा आत्मविश्वास आणि शक्ती बदलू शकते याची जाणीव होते. मुलीचे शिक्षण केवळ व्यक्तीच्या जीवनातच नाही तर मोठ्या समाजासाठी आजीवन फरक निर्माण करू शकते. शिक्षणामुळे हक्कांबद्दल जागरूकता येते. साक्षरता दर हा एक महत्त्वाचा उपाय आहेसामाजिक विकास आणि कोणत्याही देशाच्या सामाजिक-आर्थिक वाढीशी जवळून संबंधित आहे.

भारतातील स्त्रियांची सद्यस्थिती

भारतात स्त्रीला देवांच्या मूर्तीइतकाच आदर दिला जातो, पण प्रत्यक्षात तिचीसमाजात शक्ती खूप मर्यादित आहे.सध्या भारतातील महिलांना शहरी आणि ग्रामीण अशा दोन्ही समाजांमध्ये शोषण, अत्याचार आणि विषमतेचा सामना करावा लागत आहे आणि शिक्षणाच्या अपुऱ्या प्रवेशामुळे ते ग्रामीण भागात चिंताजनकपणे प्रचलित आहे.हानिकारक पारंपारिक मूल्ये आणि विश्वासजसे की मुलगा पसंत, सक्तीचे विवाह आणि महिलांवरील गुन्हेगारी आजही आजूबाजूच्या मुलींवर परिणाम करतात आणि आहेतत्यांच्या आत्मसन्मानाला

डॉ.आंबेडकर कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, चंद्रपूर

 ISBN-978-93-94460-03-4

eSign
Signed by: Dr. Rajesh Rambhau Dahegaonkar
Reason: for certification
Location: Chandrapur, India
Date: 08-Jan-2023 (12:52 PM)

आणि यशस्वी होण्याच्या क्षमतेला मोठा धक्का बसला.

शैक्षणिक स्थिती:

जर मुलीमध्ये योग्य मूल्ये आणि शिक्षण दिले गेले तर ती मजबूत महिला मुलीचे शिक्षण केवळ व्यक्तीच्या जीवनातच नाही तर मोठ्या समाजासाठी आजीवन निर्माण करू शकते. शिक्षणामुळे अधिकार, स्वावलंबन आणि चांगले जीवन जगण्याचा आत्मविश्वास याविषयी जागरुकता येते. साक्षरता दर हा एक महत्त्वाचा उपाय आहे सामाजिक विकास आणि कोणत्याही देशाच्या सामाजिक-आर्थिक वाढीशी जवळून संबंधित आहे.

आर्थिक स्थिती:

आर्थिक सक्षमीकरण हे स्थानिक समुदायांमध्ये महिलांच्या समान सहभागाच्या उद्दिष्टाच्या दिशेने पहिले पाऊल आहे आणि काम करणाऱ्या महिलांच्या गटांद्वारे सामाजिकदृष्ट्या अत्याचारी परंपरागत प्रथा मोडून काढणे आहे.

राजकीय स्थिती:

पंचायत (स्थानिक प्रशासकीय संस्था) स्तरावर आणि राज्य आणि राष्ट्रीय स्तरावर, स्त्रियांसाठी विद्यमान आरक्षण असूनही राजकीय सहभागास अडथळा येतो. 108 वे घटनादुरुस्ती विधेयक (ज्याला महिला आरक्षण विधेयक देखील म्हटले जाते) महिलांना प्रत्येक क्षेत्रात सक्रियपणे सहभागी करून घेण्यासाठी एक तृतीयांश जागा राखीव ठेवण्यासाठी मंजूर करण्यात आले.

महिलांविरुद्ध गुन्हे:

गेल्या तीन वर्षांत, भारतात हुंडाबळी मृत्यूची नोंद झाली आहे. भारतातील 15 ते 49 वयोगटातील सुमारे 70 टक्के विवाहित महिला मारहाण किंवा बलात्काराच्या बळी आहेत. नॅशनल क्राईम रेकॉर्ड ब्युरोच्या 2014 च्या अहवालानुसार, भारतातील 39.8% बलात्कार पीडित 18 वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या मुली आहेत. थॉमसन रॉयटर्स फाऊंडेशन सर्वेक्षण (2011) हे उघड करते की भारत हे महिलांसाठी राहण्यासाठी जगातील चौथ्या क्रमांकाचे सर्वात धोकादायक ठिकाण आहे कारण कोणत्याही वर्ग, जात किंवा धर्माच्या स्त्रिया ॲसिड हल्ल्याच्या क्रूर हिंसाचाराला बळी पडू शकतात. भारतात, पुरुषाचा लग्नाचा प्रस्ताव नाकारण्याचे धाडस करणाऱ्या किंवा घटस्फोटाची मागणी करणाऱ्या महिलांवर ॲसिड हल्ला हा एक प्रकारचा बदला आहे.

बालविवाह:

जरी भारतात हे बेकायदेशीर असले तरी, वय 18 वर्षे पूर्ण होण्याआधीच लग्न होतात.20 ते 24 वर्षे वयोगटातील जवळपास निम्म्या स्त्रियांचे कायदेशीर लग्न होतात.